

SPEKTRUM

Časopis zo života rímskokatolíckej farnosti Víťaz

ročník 27
Jún 2026
číslo 5

**Duch Svätý
mení srdce človeka**

Duch Svätý mení srdce človeka

Prežili sme sviatok Zoslania Ducha Svätého – sviatok, ktorý nám pripomína, že Boh nikdy nenechá človeka samého. Duch Svätý prišiel medzi apoštolov ako sila, odvaha, svetlo a pokoj. Prišiel do ich strachu, neistoty a slabosti, aby ich premenil na ľudí schopných meniť svet láskou a pravdou. Aj dnes Duch Svätý zostupuje do našich životov. Neprihádza hlučne, ale ticho vstupuje do srdca človeka, ktorý je ochotný otvoriť mu dvere.

V týchto dňoch sa naša farnosť pripravuje na slávnosť birmovania. Mnohí mladí stoja pred dôležitým krokom viery. Birmovka nie je iba tradícia, pekná slávnosť alebo „ukončenie náboženstva“. Je to osobné pozvanie stať sa dospelým kresťanom.

Aj dnes svet ponúka mladým množstvo ciest, ale často málo skutočných hodnôt. Človek môže mať všetko a pritom zostať vnútorne prázdny. Práve preto je dar Ducha Svätého taký potrebný. Duch Svätý dáva múdrosť tam, kde je zmätok. Dáva silu tam, kde človek padá. Dáva nádej tam, kde sa zdá, že už nič nemá zmysel. Učí nás milovať, odpúšťať, konať dobro a zostať verný pravde aj vtedy, keď je to ťažké.

Birmovanci budú možno počuť veľa slov, no najdôležitejšie bude to, čo si odnesú vo svojom srdci - Boh nehľadá dokonalých ľudí, ale hľadá otvorené srdcia. Naša spoločnosť potrebuje ľudí, ktorí budú mať v sebe pokoj, úctu, dobro a odvahu postaviť sa za pravdu. Možno si aj my sami potrebujeme položiť otázku: Dávam Duchu Svätému priestor vo svojom živote?

Je to výzva pre každého z nás, aby sme znovu zapálili vieru, ktorú možno udusili starosti, sklamanie či každodenný zhon. Prosme preto za našich birmovancov, aby ich viera nezostala iba pri jednom dni slávnosti. Aby mali odvahu žiť s Kristom aj v obyčajných dňoch života. Aby sa nebáli byť iní v svete, ktorý často zabúda na Boha.

A prosme aj za seba, aby Duch Svätý obnovil naše rodiny, naše vzťahy i celú našu farnosť. Lebo tam, kde človek dovolí Bohu konať, tam sa začína meniť svet

PaedDr. Erik Kostelník – trvalý diakon

10. mája 2026 - sviatosť birmovania v pútnickom mieste Mariastein vo Švajčiarsku

OBSAH

Úvodník 2

KATECHÉZA

Odpustová homília 4

Homília na 8. nedeľu v roku A 9

Homília na 12. nedeľu v roku A 10

Homília na 13. nedeľu v roku A 12

Homília na 14. nedeľu v roku A 13

S trpezlivosťou na neoranom poli 15

Rok spolu s Levom XIV. 19

Prvá encyklika pápeža Leva XIV. 20

NÁZORY A SVEDECTVÁ

Stípanček Mareka Rojaka 23

Ahoj, deti! 24

Kecharitomene (40. časť)..... 25

SPEKTRUM MLADÝCH

Máš problém? (144. časť) 26

Trampoty v manželstve (201. časť) 28

Ohlášky 29

Stalo sa, stane sa 29

Prehľad úmyslov sv. omší 30

SNÍMKY

Titulka: M. Magda

Vnútoraná predná: Rodina Magdova

Vnútoraná zadná: M. Magda

Vonkajšia zadná: M. Magda

SPEKTRUM**Vydáva:**Rímskokatolícky farský úrad
vo Vífaze pre vnútornú potrebu**Za vydanie zodpovedá:**

d. o. Marek Hnat so spoločnosťou redakcie

Jazyková úprava: Anna Blizmanová**Grafika:** Martin Magda sr.**Redakčný tím:** † d. o. Ján Biroš, Zuzana
Forišová, Lubica Gurčíková, Viktória Uličná,
Blažej Vaščák**Kontakty:** Tel.: 051/791 62 35e-mail: spektrum@farnostvitaz.skwww.farnostvitaz.sk

IBAN SK36 0900 0000 0050 3744 5647

Redakcia si vyhradzuje právo úpravy textov.

snímka: M. Magda

Modlitba k Najsvätejšiemu Srdcu Ježišovmu

Ó, srdce lásky,

v Tebe skladám všetku svoju dôveru.

Pre svoju krehkosť síce obávam sa všetkého,

ale od Tvojej dobrotivosti dúfam všetko.

(sv. Margita Alacoque)

Mons. Dr. theol. Ing. Pavol Šajgalík, OFMCap.

Homília prednesená na odpustovej slávnosti sv. Jozefa, robotníka 1. mája 2026

Milí spolubratia v kňazskej a diakonskej službe, milí príslušníci uniformovaných zborov, toto poviem nie úplne exaktne, ale naraz, sestry a bratia,

začnem trošku netradične a skúsím vtipom. Netvrdím, že je to najlepší vtip, ktorý poznám, možno už aj zastaralý, ale pomôže mi nastúpiť do témy.

V prázdnom kostole, tak, ako sme tu my, kdesi vzadu kľačí veľmi bohatý podnikateľ a prosí Boha: „Pane Bože, ten obchod za tri miliardy, Pane Bože, ten obchod za tie 3 miliardy, keby mi zajtra vyšiel.“ Príde chudák, kľakne a hovorí: „Pane Bože, dobré menu som videl, tých 7 eur, aby som sa dnes najedol...“. Prekárajú sa v tom: jeden 3 miliardy, obchod, druhý 7 eur na menu. Naštve to podnikateľa, vytiahne 7 eur, dá mu a hovorí: „Chod' a daj pokoj môjmu Pánovi.“

Úvod v tom, že my čakáme často zázraky. Pripomíname si svätých, dnes konkrétne svätého Jozefa, a čakáme niekedy v tej, nazvem to „ľudovej zbožnosti“, keby sa niečo veľké odohralo. Očakávame to na rôznych úrovniach. Nieкто možno pomocou modlitby povie, keby sa stal nejaký viditeľný zázrak. To sme počuli, keď bol Ježiš na výpočúvaní: „Urob zázrak a potom ti všetci uveríme...“, na kríži: „Zostúp z kríža a všetci ti uveria.“ Práve tam to Ježiš neurobil. Alebo to čakáme v nejakej svetskej oblasti, podáme športku alebo čokoľvek, či nevyjde nejaký zázrak.

Ale najväčšie zázraky sa dejú práve v tej nebadanosti, v tichosti. Nevie, či to nazvať skromnosťou, ale skôr to, že to nie je do očí bijúce. Väčšina zázrakov sa odohráva práve v tom, keď Boh pôsobí cez iných ľudí, keď sa to deje cez vzťahy. A to je pre nás veľmi zaujímavé, pretože si pripomíname svätého Jozefa a v úvode som povedal, že veľa o ňom vo Svätom písme nemáme. A tak by bolo dobré pozrieť sa trocha na neho.

Mám jednu zlú správu a tá je pre dámy. Ženské pokolenie ma nebude mať rado, lebo dnes sa chcem venovať hlavne mužom. Ale tá dobrá správa, vždy majú prísť dve, je v tom, že keď budeme mať dobrých mužov, tak budeme mať dobrú, zdravú spoločnosť, takže sa to vráti aj ženám. Napokon, ženy majú viackrát sviatky alebo spomienky na Pannu Máriu, kde práve zdôrazňujeme ženskosť, materstvo a dávame ju za vzor mnohým ženám. Ale tak ako zvykneme meditovať nad výrokom, keď Panna Mária povie na svadbe v Káne posluhujúcim, mysliac alebo mať na mysli Ježiša: „Urobte všetko, čo vám povie...“, tak takýto výrok má v podstate aj Jozef.

Teraz som vynechal svätý, pretože je to ten druhý Jozef. Je to Jozef Egyptský zo Starého zákona, ktorého bratia zo závidia hodia do cisterny, aby bol napokon predaný a dostal sa do Egypta. Ale keď príde hladomor a jeho bratia trpia, idú k faraónovi prosiť o nejaké živobytie. A faraón ich posielal práve k Jozefovi, ktorého oni nespoznávajú so slovami: „Urobte všetko, čo vám povie.“ A Jozef má takéto výnimočné a mimoriadne postavenie. Ale upriamil by som na chvíľku pozornosť na to, prečo ho chceli hodiť do tej cisterny. A tam sa priamo píše, že „zo závidia...“

Závisť poznáme všetci, všetci sa s ňou nejakým spôsobom trápime. Závisť vie doviesť k tomu, že sa zbavíme brata. Určite si mnohí spomeniete, prečo to tak bolo. On mal vízie, ktorými sa netajil pred svojimi bratmi. Snopy sa mu klaňajú, on je ten najlepší snop, teda nemyslím na konci, ale to, čo dávame, keď sušíme po kosení. Alebo víziu o hviezdach. Mnohí poznáte pomerne známy muzikál „Jozef a jeho zázračný plášť“. Vymykal sa zo šablóny. Tí bratia boli rovnakí, ale on bol iný. A tak ich spaľuje závisť.

A to už prichádzame k ďalšej téme. V našom vnútri je šablóna, ktorú máme, predstavu, ako má vyzeráť chlap, jednoducho kdesi sa to neprekrýva. A tak odstránime Jozefa. Aby sme potom, napokon Boh to tak zariadi, k nemu prišli po potravu. Ale čo je dôležité, my sme sa zbavili Jozefa. Zbavili sme sa niekoho, kto bol síce trochu iný, ale Bohom povolany urobiť veľké veci.

Dnes môžeme bez problémov hovoriť o kríze identity muža. My to nakoniec poznáme. Kolkokrát mi mladá dievčina povedala, keď som sa jej pýtal, či sa neplánuje vydať: „A za koho? Však tu nikde nie je poriadny chlap.“ Bez urážky, často to takto počúvam. Máme tu niekoho z policajného zboru, teraz ho priamo nevidím, ale určite tu je, lebo sme si podávali ruky. Kolkokrát policajní nadriadení povedia: „Nie je koho prijať. Všetko sú to polená, čo prichádzajú.“ A zase bez urážky. Nie je to o tom, že som tu prišiel a budem mávať prstom: „Chlapi, polepšite sa.“

smienka: Martin Magda

Nie je to o tom, aby som hovoril, že je to zlé. Nakoniec to nehovorím.

Dokonca ani Cirkev, nie je to jej jediná téma. Je to téma sociológov a psychológov. Hodte si do umelej inteligencie „kríza identity muža“ a dostanete traktát "jak vyšitý". To je niečo, čím žijeme a je dobré to vedieť ako východiskový bod, netreba sa toho báť. Pretože ak je niekde v ľudskej spoločnosti temnota, tam Boh prichádza so svojím svetlom. A to je dôležité, že Boh to chce uzdraviť. Diabol, keď máte ranu, tak vám strčí do nej prst, aby ste si to dobre uvedomovali a bolestivo uvedomovali. Rozmýšľate o tom, čo bolo, aké je to hrozivé, rozmýšľate so strachom, čo bude, aby sa paralyzovala prítomnosť.

Spomenieme si na proroka Eliáša, ktorý hľadal Boha v zemetrasení, v ohni a v prudkom víchre a nenašiel ho tam, pretože Boh sa mu zjavil v jemnom vánku. Boh, ktorý uzdravuje, uzdravuje s veľkou jemnosťou, s veľkou nežnosťou, s veľkou láskavosťou. Preto sa nemusíme báť toho, keď si povieme, že niečo je také a onaké. Napokon, každý, kto zažije krásu sviatosti zmierenia, to pozná, pretože to nie je o tom, že „zase ma tam niekto sfúkne“, ale je to o tom, že tú objímajúcu Božiu lásku mám možnosť precítiť. A tak je to aj so súčasným stavom mužov, na ktorých sa teda pýtame, čo sa s nimi deje. Tá tradičná predstava - silný, zarábajúci, sa nám dostáva do pomykova. Pretože žena vie dnes prakticky zarábať už na všetkých úsekoch rovnako dobre alebo pracovať tak dobre ako muž. Prvý príklad je, že na počítači vedia robiť rovnako obaja, ale dnes sú už aj bagre tak sofistikované, že žena pomocou páčok vie robiť úkony, ktoré by kedysi boli nemysliteľné. A tak čo ostáva mužovi z tej sily? A potom nahrádzame pojmy. Čiže namiesto zásad pevnosti, ochrany dochádzame k agresivite, dochádzame k tomu, že sme navonok agresívni alebo agresívni dovnútra. O tom hovoria psychológovia.

Nemáme v zásade žiaden iniciačný prvok, ktorým by sme do mužstva, teda stať sa mužom, došli. Krstia nás poväčšine, keď sme malé deti. Birmovka tiež nemá prívlastok, že sa stávam mužom, lebo vedľa mňa stoja dievčatá, tak to nevnímam. Maturita je to veľmi podobné. Niektoré kultúry majú akýsi úvod do toho byť chlapom. My nemáme nič. Ženy majú výhodu. Prvú a minimálne tú biologickú, kedy sa žena stane ženou. Keď to tak neinterpretuje, tak minimálne pri sobášii, ak sa teda hodlá vydať a vydáva, je tam čepčenie. Spievame: „...včera dievča, dneska žena.“ A čo robí chlap? Stojí tam s pohárikom vodky. Alebo o chvíľku neskôr pri redovom tanci zbiera do klobúka peniaze, ktoré on nevytancoval. S tým súvisí aj to, že aj otcovstvo nám trochu pokrívka. To je fakt. Nepozerám teraz na nikoho. Som vycvičený pozeráť ponad hlavy, aby sa nikto necítil priamo oslovený. Všeobecne sa dokonca hovorí o tom, že máme oveľa viac sirôt, ako si myslíme, lebo žijú v nekompletných rodinách. A dôvod je jednoduchý. Ak máme veľký počet rodín, ktoré nie sú kompaktné, že sa z nejakého vážneho, aj objektívneho dôvodu rozišli, kde sa ten muž má naučiť byť otcom? Prenáša sa to ďalej.

snímka: M. Magda

A tak nám chýbajú vzory. Chýba nám niečo, kde by sme mohli povedať: Poďme do toho. Myslím si, že je už len krôčik k tomu, aby sme si povedali, že svätý Jozef s charakteristikou, s prídavkom robotníka, môže byť dobrým vzorom. Máte množstvo vzorov, na trhu sa ponúka kadečo. Domnievam sa a trošku chcem možno aj naivne, ale predsa veriť, že dobrý obraz muža vo svätom Jozefovi vieme nájsť aj my tu.

Prvým atribútom, ktorý by som zdôraznil, je pracovitosť. Práca súvisí aj s dnešným dňom, lebo máme svätého Jozefa, robotníka - patrocínium vášho kostola.

Práca je dnes ako pojem často v takom podozrení. Idete na internet a dáte tam pracovné možnosti. Vyhrnie sa na vás množstvo stránok, ktoré vám ponúknu: „Zarobíte bez námahy“. Že to je podvod a chyták, všetci dobre vieme, ale napriek tomu tá mentalita: zapnete televízor, perfektná novela so 630 dielmi, v ktorej nikto ani raz nerobil, pretože všetci sa kúpú v bazénoch a chodia na dobrých autách, potom sa súkromným lietadlom niekam odvezú. Za lopatou, za počítačom alebo za nejakým iným pracovným nástrojom, keď je niekde predeľ a pravdepodobne len služobníctvo. Práca sa nám vzdialila.

My dnes nevnímame pojem práce, ale pojem pláce, čiže čo za to dostanem. Dnes sa hlásia ľudia do práce nie preto, čo môžem robiť, ale aké ohodnotenie za to dostanem. To je samo o sebe zvrátené. Rozumiem, že všetci žijeme z peňazí a keď ich nemáme, je nám veľmi ťažko. Ale ako som užitočný, keď sa nejakým spôsobom dostanem k peniazom? Špekulantstvo je novým odvetvím národného hospodárstva. Ako sa dostať k peniazom bez práce. Aj keď máte rodinu špekulantov, poväčšine skúsenosť hovorí, že veľa šťastia tam nemajú. Pretože ak sa dám na tento spôsob, tak v rodine som tiež špekulant. A v rodine dvaja špekulanti alebo len jeden z nich veľmi ťažko vydržia.

Pretože byť manželom, byť otcom znamená prevziať zodpovednosť za toho druhého. Rôzne ženské hnutia dnes bojujú proti tomu, aby muž vystupoval ako „mačo“. To sa stalo pojmom - ten, ktorý diriguje, ktorý udrie, keď treba a ktorý má silné slovo, voči ktorému nie je protirečenia, aby sa stal jemným. Vždy, keď bojujeme proti nejakému extrému, sklízneme do druhého. Filmové výjavy, reklamné výjavy, keď ženy kričia pri hokeji a chlapi popíjajú kávičku. A pritom zodpovednosť znamená schopnosť dokázať postarať sa o tých, ktorí sú mu zverení. To je mimoriadne dôležitý bod. Pretože nežijem sám pre seba, ale žijem pre tých druhých.

Raz chcel jeden pán veľmi ľahko vysvetliť, čo to je choroba rakoviny. Povedal, že sú to bunky, ktoré žijú pre seba a nekomunikujú s ostatnými. A je to smrteľná choroba. My potrebujeme prekonať, vyliečiť túto smrteľnú chorobu. Boh nečaká, že sme dokonalí. Veď preto prišiel na svet. Boh čaká, že ho budeme nasledovať. Láska k Bohu má aj prvok zaľúbenosti, ale aj stálosti, kedy vnímam, že Boh pracoval. My sme to dnes počuli a dokonca až tak oči vidne, že tam máme zahrnutý aj deň odpočinku, lebo hovorí o konkrétnej ľudskej námahe. A my poznáme z rodín, z našich domovov množstvo takých pnutí, napätí, pretože „ja robím a ty nerobíš, ja som sa postaral o domácnosť

a ty ani okná neumyješ alebo čokoľvek“. Pretože chceme robiť hrdinské činy, ale tie jemné činy zodpovednosti sa nám zdajú smiešne.

Svätý Jozef bol tichý pracovník. Nikde sa nepíše, že naháňal peniažky na neviem aké úspory. Píše sa len o tom, že v tichosti pracoval ako tesár a tak zarábal, aby uživil svoju rodinu.

A ešte jeden bod, ktorý pre svätého Jozefa je veľmi príznačný a je citlivým bodom aj pre naše mužstvo - to je viera a modlitba. Pre silného chlapa je smiešne prosiť Pannu Máriu o pomoc. Je smiešne obracať sa k svätým, je smiešne pokľaknúť si pred Bohom, lebo ja musím byť ten silný. Ale svätý Jozef bol človekom tichej viery. Nie preto, že by robil práve tie úkony, ktoré som vymenoval, ale citlivo, pozerajúc na svoju rodinu, zvládol veľmi ťažkú situáciu. Niekoľkokrát sa opisuje, že mal také pochybnosti a také vnútorné trápenie, že sa mu prihovára Boh.

Prvé je, ktoré by sme si mohli povedať: „Neboj sa prijať Máriu za svoju manželku.“ A úplne naturalisticky si to dajte pred oči. Chodíte so snúbenicou, nič s ňou nemáte a ona čaká potomstvo. Vedť to je urážka. To je potupe nie toho chlapa. A kto by myslel na takú výnimočnú udalosť, v akú my veríme? „Neboj sa prijať Máriu.“ A keď ju prijal, písmo o tom hovorí, bol spravodlivý. Už nemusí byť hrdina. Musí byť pravdivý. A potom príde dieťa a Herodes číha na jeho život. A zase vo vízii mu Boh povie: „Zober Máriu aj s dieťaťom a choďte do Egypta.“ Do cudzej krajiny, kde nie sú väzby, kde sú ľudia namyslení, lebo to bola top civilizácia vtedajšieho sveta. A Jozef tam príde so svojou rodinkou ako taký nejaký. Nevieme, čo sa odohrávalo v Egypte, vieme len to, že túžil ísť naspäť. A preto príde nová výzva: „Vráť sa.“ A ďalšia pochybnosť. Mohli by sme povedať: aké pochybnosti ešte môže mať? Keď už k nemu hovorí Boh, tak čo pochybuje? Ale keď sa vracia späť, vníma, že Herodesov syn je na tróne. A zase má problémy. Boh mu povie: „Neboj sa a choď.“

Bol citlivý na Božie volanie, bol citlivý na svoju rodinu, bol citlivý na vzťahy, ktoré ho viazali k jeho domovu. V židovskom národe to bolo veľmi silné. Zároveň bol zodpovedný, lebo v jeho vnútorných obavách zvažil všetky alternatívy. Je to ten svätý Jozef, ktorý je ochotný veriť Bohu a vďaka ktorému bol Mesiáš zachránený.

Hovoríme veľa o Panne Márii Bohorodičke. A dobre robíme. Ale málo hovoríme o tom, že to bol svätý Jozef, ktorý zachraňuje Božiu rodinu a ktorý zachraňuje celú spásu. Tým sa stal veľkým. A my potrebujeme mať tiež oči tohto otcovstva. Pretože otec nie je vlastníkom dieťaťa, vlastníkom rodiny. On ich sprevádza na ceste do večnosti. Znovu potrebujeme objaviť rozžiarené oči otca, ktorý vidí, ako sa jeho deti púšťajú na svoju vlastnú cestu životom.

A tak prosíme svätého Jozefa, robotníka, obzvlášť keď už máte kostol jemu zasvätený, aby za nás orodoval. Aby nám dával silu mať dobrú, zdravú spoločnosť aj prostredníctvom dobrých, zdravých mužov. A tak mi odpustite, dámy, že som na vás dnes trošku zabudol. Ale verím, že práve tým, že budeme mať mužov, chlapov, budeme môcť vedieť uzdraviť celé naše spoločenstvo. Amen.

snímka: M. Magda

PodĎakovanie hasičov za vyslúženie odpustovej slávnosti sv. Jozefa, robotníka

Vaša Excelencia, otec biskup, vážení hostia, milí hasiči, vojaci, policajti, záchranári, drahé sestry a bratia! Dnes sme sa stretli pri odpustovej slávnosti svätého Jozefa, robotníka, muža tichej služby, vernosti a zodpovednosti. Muža, ktorý nehovoril veľa, ale konal. A práve tým je blízky každému z vás.

Aj vaša služba je často tichá a nenápadná, no nesmierne dôležitá. Ste pripravení zasiahnuť tam, kde ide o život, zdravie či bezpečie druhých, často bez nároku na uznanie, no s veľkým srdcom. S vďačnosťou dnes myslíme na všetkých vás. Vaša každodenná služba je tichým, ale silným svedectvom dobra. Ste pripravení stať pri človeku v ťažkých chvíľach a práve vtedy má vaša práca nesmiernu hodnotu. Byť hasičom, vojakom, policajtom či záchranárom neznamená len vykonávať povolanie. Znamená to byť pripravený slúžiť, nieť zodpovednosť, riskovať a neraz obetovať svoj čas, pohodlie aj istotu pre dobro iných. Chceme preto vysloviť jednoduché, ale úprimné podĎakovanie. Ďakujeme vám za vašu službu, za odvahu a ochotu pomáhať. V obci Vítaz si túto službu vážime a sme na vás hrdí.

Osobitne dnes chceme vyjadriť úprimnú vďaku otcovi biskupovi, ordinárovi ozbrojených síl a ozbrojených zborov Slovenskej republiky, že prijal naše pozvanie a zavítal práve k nám do Vítaza. Vaša prítomnosť je pre našu obec veľkou ctou a povzbudením. V dnešný sviatok svätého Jozefa, robotníka si uvedomujeme, že každá poctivá práca má svoju hodnotu pred Bohom, o to viac tá, ktorá slúži životu a bezpečiu človeka.

Prosíme svätého Jozefa, nášho patróna, aby vás všetkých ochraňoval, vyprosoval vám silu, múdrosť a pokoj a aby vás vždy bezpečne privádzal späť k vašim blízkym i k ľuďom, ktorí vám, otec biskup, boli zverení. Pán Boh zaplať.

Mgr. Marianna Baluchová

snímka: M. Magda

KATECHÉZA**Homília na 8. nedelu v Cezročnom období roku A
z prípravy kňaza + Jána Biroša****Len blázon si nerobí starosti o budúcnosť!**

Jednou z príčin znepokojenia súčasného ľudstva je nespoľahlivosť najmodernejšej vyspelej techniky, ktorá nie raz sklamala pri čo i len malej nepozornosti obsluhujúceho personálu. Napríklad únik rádioaktívneho žiarenia v Černobyle, zlyhanie automatických zariadení, ktoré priviedlo svet na okraj atómovej vojny. Nie div, že dnešný človek žije v strachu a úzkosti nielen z budúcnosti, ale i z prítomnosti, keď sa ukázalo, že nezriedka technika ovláda človeka. Okrem toho jestvujú čisto prirodzené situácie, s ktorými musí človek rátať: existenčné starosti, choroba, úmrtie blízkych, blízkosť vlastnej smrti... Aj príroda nám ukazuje, že aj z nej máme mať obavu - sopka nad mes-

tom Armer zapríčinila smrť viac ako dvadsaťtisíc ľuďom, v Sudáne podzemný plyn usmrtil obyvateľov celej dediny, atď.

Bolo by čudné, keby sa Kristus nezaoberal budúcnosťou: „Nebuďte ustarostení o svoj život, čo budete jesť, ani o svoje telo, čím sa zaodujete. Či život nie je viac ako jedlo a telo viac ako odev? Pozrite sa na nebeské vtáky: nesejú, ani nežnú, ani do stodôl nezhromažďujú, a váš nebeský Otec ich živí. Nie ste vy oveľa viac ako ony?“ (Mt 6,25-26) Akoby chcel povedať: starosťami nič nezmeníte, jedného dňa tu aj tak všetko necháte a nič so sebou nevezmete. Načo tieto starosti?

Milióny ľudí považujú tento Kris-

tov návod za nereálny, primitívny, detinský a smiešny. Či je možné založiť si ruky za chrbát a nič nerobiť? Veď ani tá príroda nie je taká pokojná, ako hovorí Kristus. Len blázon si nerobí starosti o budúcnosť!

Ale ani Kristus nie je žiadny rojko. Celé evanjelium dokazuje, že stál oboma nohami na zemi. Prežil toľko ťažkých chvíľ, starostí a úzkosti ako nikto na svete. Keď umieral na kríži, robil si starosti ešte o svoju matku a pritom išlo o vykúpenie a spásu celého ľudstva.

Zaiste, my tiež nie sme vtáci a poľné lalie. Nehodím predsa do ohňa vkladné knižky a svoje poistky. Ako teda Kristovi rozumieť?

Kristus zavrhuje takú starosť,

snímka: M. Magda

ktorá už dopredu vylučuje Boha, ktorá len drie a drie, akoby všetko záviselo len od ľudskej práce a námahy, ktorá Boha zavrhuje ako nejaký nepotrebný systém, ako nič nehovoriaci pojem, ktorý nechce Bohu priznať existenciu. Tobôž, že je náš Otec, ktorý vie, čo potrebujeme. Tým sa strach z budúcnosti len komplikuje, znásobuje a zatažuje.

Kristus nám svojimi slovami nechce dať upokojujúce tabletky, aby sme sa oddali lenivosti a nejavili o nič záujem. On v nás chce vyvolať živý záujem o Boha so všetkými jeho otcovskými vlastnosťami: nezištnosťou, obetavosťou, dobrotou, starostlivosťou. „Váš nebeský Otec predsa vie, že toto všetko potrebujete“ (Mt 6,32).

Kto toto evanjelium berie vážne a usiluje sa podľa neho žiť, musí rátať s tým, že sa nakoniec nezbaví ťažkého problému: „Prečo sa v mojom živote muselo to či ono stať?“ Práve najzbožnejší ľudia stoja niekedy bezradne pred hlbokým Božím mlčaním. Prečo tá či oná hrôza, bolesť, nešťastie, choroba, smrť? Viera v nebeského Otca je síce ochrannou strechou, pod ktorou sa dá bývať, ale toto bývanie má mnohokrát len tú strechu, nemá však okná a potom je okolo tma. Svätý Augustín hovorí, že na svete sa nič nedeje, čo by Boh nechcel. Buď to pripustí, alebo to sám robí. Ak verím, že sa o mňa stará, potom si musím pri svojich starostiach dať pozor, aby som nebol pokúšaný nedostatkom dôvery v Boha. Amen.

snímka: M. Magda

KATECHÉZA

Homília na 12. nedeľu v Cezročnom období roku A
z prípravy kňaza + Jána Biroša

Všetci sme odsúdení na smrť, len nevieme, v akej forme

„Naše telo je odsúdené na smrť. Keď ľudia zachraňujú len telo, zachraňujú to, čo sa natrvalo zachrániť nedá. Všetci sme odsúdení na smrť, len nevieme, v akej forme, pre akú chorobu, akým šíalencom príde naša poprava.“

Keď toto povedal Sokrates sudcom, ktorí ho odsúdili na smrť za to, že kazil mládež, sudcovia sa zadivili, ale museli uznať, že Sokrates má pravdu. Úsilie treba zamerať nie len na záchranu tela, ale aj na záchranu duše. Svätý Augustín hovorí, že ľudia sú schopní prinášať veľké obety preto, aby si na krátky čas predĺžili život, ale nechcú obetovať nič, aby si večne zachránili život. A pritom netreba robiť vôbec nič zvláštne. Treba žiť čestne, spravodlivo, nebyť bezcitný k bolesti iných. Toto je aj najkrajší príspevok na skrášlenie života na tomto svete.

Čo by ste povedali na človeka, ktorý musí opustiť krajinu a zbierať by predmety, ktoré mu na hranici určite zoberú a valuty, ktoré v tej druhej krajine určite neplatia? Povedali by ste, že nie je normálny. Rozumné je zadovážiť si valuty, ktoré platia i v tej krajine, do ktorej človek ide. Na druhom svete, kam všetci musíme ísť, platia len valuty dobrých skutkov, jediná valuta je dobrota srdca a Božia milosť. A to je jediná hodnota, ktorá nestarne, nešedivie a ktorá ide s nami pred Boží súd.

Ludia, ktorí ignorujú večného Boha, večného Sudcu, svoje konanie zameriavajú len na príazeň verejnej mienky, predstavených, usilujú sa skôr len o dobré zdanie, ako o dobrú skutočnosť. Len vtedy sa usilujú konať dobro, keď sú hodnotení a nie aj vtedy, keď ich obeť pre dobro nik nepozná a nik sa o nich nedozvie. Ich kontrolou sú iba ľudia, ktorí sa dajú ovplyvniť, oklamať.

Viera v Boha, ktorý človeka vidí a ktorému neujde nijaký skutok, formuje a skrášluje aj konkrétny život na tomto svete. Človek sa usiluje konať dobro aj bez kontroly, bez pochvaly nadriadených, bez vyznamenania. Takýto človek sa neopiera o verejnú mienku, ktorá je vrtkavá, nespravodlivá, korupčná, ale sa usiluje o chválu Boha, ktorý je spravodlivý, všetko vidí a miluje každého človeka. Takýto človek koná spravodlivo, aj keď je predmetom posmechu alebo terčom prenasledovania zo strany spoločnosti.

Aj vedomie ľudskej dôstojnosti ovplyvňuje ľudské konanie. Cisár Caligula nútil senátorov, aby vzdali božskú poctu jeho koňovi. Všetci okrem jedného to urobili, lebo vedeli, že odmietnutie jeho žia-

dosti znamená vysloviť si ortieľ smrti. Jeden senátor odmietol klaňať sa koňovi, lebo sa mu to zdalo ponižujúce. „Čo blázníš?“, hovorí mu priateľ. „Veď ťa to bude stáť život.“ „Za pár kvapiek krvi, čo je ešte v mojich žilách, nebudem ponižovať ľudskú dôstojnosť,“ odpovedal senátor.

Iste ste počuli, že niektorí ľudia majú jasnovidecké schopnosti. Takúto schopnosť mal aj kňaz Pavol Moll. Raz prišla k nemu istá žena, ktorá ho prosila o uzdravenie. Otec Moll jej radil, aby vykonala deviatnik a zdravie sa jej upraví. Ženu sprevádzala aj priateľka, ktorá nehovorila nič. Otec Moll sa obrátil k tejto žene a spýtal sa jej: „Vy azda nie ste chorá?“ „Nie.“ „Veru ste chorá,“ namietal otec Moll. „Vaša duša je chorá. Je čierna ako sadze.“ Žena bola v pomykove. Otec Moll pokračoval: „Pred desiatimi rokmi ste utopili svoje dieťa.“ A povedal jej aj presné miesto, kde sa to stalo. „Z tohto hriechu ste sa nevyspovedali.“ Žena sa pustila do plaču a čínila pokánie.

Aj keď už človek vie mnoho, Boh vie viac. Boh vie všetko, čo sme urobili. Toto by si mali ľudia uvedomiť. Keby uznali

túto realitu a verili, že raz všetci príde-me pred Sudcu, ktorý vie všetko, celá spoločnosť by bola krajšia.

Cisár Konštantín Chlorus, otec Konštantína Veľkého, chcel skúšať dvoranov, ktorí sa hlásili ku kresťanstvu. Predstieral, že chce zaviesť povinné obetovanie bohom a hrozil všetkým, čo to neurobia, prepustením zo služieb. Mnohí dali radšej prednosť prepusteniu, ako by mali zaprieť svoju vieru. No cisár Konštantín si ponechal práve týchto, lebo vychádzal z názoru, že kto zradí Boha, zradí aj človeka. Preto pamätaj na to, že kto by bol kvôli tebe ochotný urobiť zločin, tomu svedomie nebude brániť ani spáchať zločin na tebe. Keď si dieťa donesie domov niečo cudzie, pošli, aby to zaneslo späť, lebo škoda na charaktere dieťaťa je väčšia ako vec, ktorú donieslo.

Slová evanjelia sú stále platné: „Čo osoží človeku, keby aj celý svet získal, a svojej duši by uškodil?!“ (Mt 16, 26) Smrť mu poklady určite zoberie, ale čistotu srdca mu ani smrť nezoberie. Tá ide s ním aj pred Boží súd a je zároveň aj základom krásnej spoločnosti na tejto zemi. Amen.

snímka: M. Magda

KATECHÉZA**Homília na 13. nedelu v Cezročnom období roku A
z prípravy kňaza + Jána Biroša****Neusilujte sa kupovať si priazeň detí darčekom**

Čo by povedalo dievča, keby mu snúbenec pred svadbou dal tento návrh: „Zoberieme sa, ale moji rodičia budú pre mňa znamenať viac, ako ty. Najprv vždy splním ich želanie, ty budeš na druhom mieste.“ Alebo keby jej povedal: „Budem ťa milovať len dotiaľ, kým si nenájdem lepšiu partiu, alebo kým nebudeš chorá, lebo ja si nechcem zničiť pre teba život. Ja si chcem v živote niečo užiť.“ Prirodzene, taký naivný nie je nikto, že by to povedal v takej forme, ale takéto prípady nie sú vymyslené, sú reálne. Poznám dievča, ktoré si vzalo lekára, ktorý vo vojne prišiel o nohu. Rozviedla sa s ním, lebo ako vrah môže chodiť do spoločnosti s takým mrzákom.

Alebo čo by dievča povedalo, keby mu snúbenec riekol: „Mám ťa tak veľmi rád, že by som bol schopný kvôli tebe spáchať zločin.“ Páčilo by sa jej to viac, ako keby povedal: „Ja ťa mám rád, ale Boh mi je milší. Kvôli tebe zločin nespáчам?“

Každý si volí sám a zodpovednosť za svoje rozhodnutie si ponesie tiež každý sám. Ale ja by som ti v tejto súvislosti povedal: Prvého aj druhého by si pravdepodobne odmietla sama, lebo by to nebola láska, ale výsmech lásky. Ja by som ti neradil vziať si ani tretieho, ktorý by kvôli žene urobil každú podlosť, lebo by ju mohol urobiť napokon aj tebe. Tvoj život by bol neistý. Z toho vyplýva krása zásad evanjelia, ktoré sa na prvý pohľad zdajú cudzie. Lebo

keď niekto povie, že Boha má radšej ako otca a matku, tým sa jeho láska k otcovi alebo k matke neumenšuje. Lebo čím je človek vernejší Božím zákonom, tým istejšia je úcta voči otcovi a matke, ktorí si môžu byť istí, že ich dieťa neopustí.

Veľkosť lásky nie je úmerná množstvu vzdychov a vyznaní lásky. Čím viac niekto miluje Boha, tým väčšia je záruka, že človek v chorobe otca, matku, manželku neopustí. Rozhodne ten bude pre teba vedieť prinášať väčšie obete ako ten, kto prisahá, že ťa miluje viac ako celý svet, ale na Božích zákonoch a na Bohu mu nezáleží.

Najlepším garantom trvalosti manželstva je láska k Bohu a Božím prikázaniam, krása duše, krása charakteru. Láska a charakter človeka sa ukážu v ťažkostiach. Nedávno som čítal tento vtíp: „Marka, prečo sa rozvádzaš?“ pýta sa jej priateľka. „Lebo sa minulo to, čo nás spájalo.“ „A čo to bolo?“ „Peniaze!“ A to isté platí aj o sexuálnej príťažlivosti. Keď sexualita vprchá, potom sa rozvedú. Kto ide do dajakej inštitúcie len pre výhody, kariéru, peniaze, ten potom aj z tých istých dôvodov človeka alebo ustanoviť opustí.

Slávny spisovateľ Archibald Joseph Cronin v románe Klúče od kráľovstva opisuje život a účinkovanie misionára otca Chrisholma v Číne. Chrisholm mal aj lekárske vzdelanie a zachránil život synovi jedného bohatého kupca. Kupec

sa chcel dať z vďačnosti pokrstiť. Otec Chrisholm videl, že to robí len z vďačnosti a nie z presvedčenia, preto ho nepokrstil. Keď potom Chrisholm definitívne odchádzal do Európy, kupec znovu žiadal o krst. Vtedy otec Chrisholm súhlasil, lebo videl, že teraz to kupec robí z presvedčenia.

Slnko svieti na dobrých aj zlých. Na sekundu presne je v istý čas na istom mieste. Človek je pokojný, lebo si je vedomý, že dráha Slnka ho nesklame. Keby ľudia boli takí verní vznešeným zásadám, ako je Slnko verné svojej dráhe, nebolo by strachu človeka pred človekom, národa pred národom, nebolo by vojen... Lásku k Bohu a Božím zákonom získava nielen otec, matka, manželka, ale získavajú ju všetci ľudia, celá spoločnosť.

Nakoniec ešte jednu praktickú radu: neusilujte sa kupovať si priazeň detí darčekom, aby vás mali radi. Skôr sa usilujte, aby boli deti čnostné, aby milovali Pána Boha, potom vás nesklamú. Keď dávaš a nesnažíš sa, aby dieťa bolo dobré, budeš vzáchny, dokiaľ dávaš a keď odoprieš maličkosť, potom budeš najväčším nepriateľom.

Uvedomme si, že jediným poučením sa nikto nestal dobrým práve tak, ako jednou hrou na hudobný nástroj sa nikto nestal veľkým hudobníkom. Musí to preniknúť celú osobnosť človeka. A to sa stáva pravidelnou návštevou Božieho chrámu a pravidelnou modlitbou. Amen.

KATECHÉZA

Homília na 14. nedeľu v Cezročnom období roku A
z prípravy kňaza + Jána Biroša

Nadmerné požadovanie vysokej výkonnosti

Jedným z problémov dnešných čias je preťažovanie človeka, požadovanie vysokých výkonov. Je zaujímavé pozorovať, že tam, kde sa od nás očakáva splnenie mimoriadne náročnej úlohy, výsledok väčšinou dopadne veľmi zle. Sklameme, strácame dôveru sami v seba, kritika nás deprimuje, neúspech môže byť príčinou duševných porúch.

Nedávno som počul o takých prípadoch, že sa človek až zachveje. Objavilo sa niekoľko samovrážd detí, ktoré sa báli prísť domov, pretože v škole doiahli veľmi zlé výsledky. Na vysvedčení mali byť nejaké štvorky a to bolo príčinou stresu a zúfalstva.

V istom západonemeckom časopise uverejnili interview so správcom útulku pre ľudí bez domova. Možno budete prekvapení. Medzi týmito ľuďmi, ktorí opustili svoje domovy, sú umelci, úradníci, akademici, jedným slovom ľudia, ktorí majú pri výkone svojho povolania zaznamenávať úspechy, ak majú obstať. Manuálni robotníci nikdy neopúšťajú rodinu, príbuzenstvo a svoje prostredie preto, že sa im hneď všetko nepodarí. Sú možno skromnejší, menej nároční.

Správca útulku rozpráva príbeh istého operného umelca. Začalo sa to zachrípnutím z prechladnutia. Na scéne v divadle mu preskočil hlas... A keď bol vyliečený, skla-

mal na javisku druhýkrát, zo strachu, že to znova nedokáže. Odvtedy sa medzi svojimi kolegami a známymi neobjavil. Opustil rodinu. Hanbí sa. A na druhej strane rodina a priatelia opustia toho, kto ich sklamal. Bývali predsa hrdí, že sa priatelili s takým umelcom. A teraz zmizol v prepadlisku všedných dní.

Toto je problém dnešných čias - nadmerné požadovanie vysokej výkonnosti. A naraz pred nami stojí človek obťažovaný bremenom. Dospelý, ktorý to nemôže uniešť. Deti, ktoré nevedia, kam majú ísť, pretože rodičia od nich chcú, aby šli na vysokú školu, aj keď to nezvládnu... A na druhej strane ne-

snímka: M. Huga

pochopenie. Hneď človeka odpíšeme, pretože neuspel...

V tejto situácii pred nami stojí Pán Ježiš a hovorí: „Podte ku mne všetci, ktorí sa namáhate a ste preťažení, a ja vás posilním“ (Mt 11,28). Takto sa obrátil už na svojich súčasníkov. Tí boli tiež zdepimovaní nárokmi, ktoré na nich kládol náboženský systém.

Ako vieme, farizeji stupňovali nároky zákona. „Musíš!“ „Nesmieš!“ „Urob!“ A práve pod týmto tlakom neobstáli colníci a iní verejní hriešnici. Týmto postihnutým vraví Ježiš: „Vezmite na seba moje jarmo a učte sa odo mňa, lebo som tichý a pokorný srdcom; a nájdete odpočinok pre svoju dušu. Moje jarmo je príjemné a moje bremeno ľahké“ (Mt 11,29-30).

Ten istý problém prežíva i naša spoločnosť. Aj keď nie sme preťaženi nárokmi náboženského zákona, k vypätým požiadavkám a výkonom nás núti už sama existencia. Začína sa to v školských laviciach:

dostať dieťa za každú cenu na školu, pokračuje to v dospelom veku rôznymi školeniami a preškolením po práci. Podávať výkon, aby sa jedného dňa nevyhlásilo, že na svoje miesto nestačím, že nemám kvalifikáciu a tak ďalej. Tlak býva taký silný, že nespávame od strachu, aby sme predsa len nespadli pod kolesá rozbehnutého rýchlika zvaného vyšší výkon!

A tak stojíme pred otázkou: Čo s tým neznesiteľným bremenom? Je vôbec pre človeka niekde ostrov pokoja? Je. U Ježiša. Tu sa máme čo naučiť.

Ježiš predovšetkým hovorí, že je tichý a pokorný srdcom. Vedel síce povedať svoju mienku, ale nikdy nepresadzoval seba. Išlo mu len o Boží zákon, Otcovu vôľu. Zostáva pokojný, nezvyšuje hlas. Nerozčuľuje sa, nejde mu o seba. To je prvé, čo by sme sa mali od Ježiša naučiť. Nebrať sa príliš vážne, čakať na Božie pôsobenie. Pán Boh nie je totiž ten, ktorý by hovoril pre-

dovšetkým: „Musíš a nesmieš.“ On svoju lásku nepodmieňuje požiadavkou na výkon.

A druhú vec, ktorú sa môžeme od Ježiša naučiť: všetko závisí od Božieho zmilovania. To platí v našom každodennom životnom zhone. Hlboko pod úsilím podať výkon býva túžba byť milovaný. Ak nezmaturuješ, vaši ta už nebudú mať tak radi. A pretože človek chce, aby ho mali radi, tak sa šponuje.

Pán Ježiš nám ukazuje Otca, ktorý nás miluje so všetkým a vždy. S našimi úspechmi i prehrami. Boh nás miluje, nech sme takí či onakí. Kto to vie, nikdy pri neúspechu a porážke nestráca nádej. Uvoľní sa v ňom kŕč byť „perfektný“, aby sa zapáčil ľuďom, aby si udržal ich lásku.

Kto vie, že je tu niekto, kto ho miluje za každých okolností, ten sa stáva slobodným. Keď prichádzame k Ježišovi, oslobodzuje nás a zbavuje nás našich bremien. Amen.

snímka: M. Magda

S trpezlivosťou na neoranom poli

Cesta traktorom na Rohačku; snímka: archív Spektrum

Saleziánsky misionár Jozef Kočík pochádzal z východoslovenskej obce Ovčie. Stopy svojej neúnavnej pastoračnej a pedagogickej služby zanechal v Libanone i v afrických krajinách Kongo a Gabon.

Krátko pred Vianocami, presnejšie 18. decembra 1924, sa narodil ako siedme dieťa rodičom Ondrejovi a Anne, rodenej Kollárovej.

V jeho biografii sa veľmi výrazne vyníma rok 1935, keď prišiel na Slovensko predstavený rehole sv. Jána de la Salle z Francúzska. Jeho poslaním bolo vyhľadávať mladých duchovne zapálených chlapcov, ktorí by mali túžbu vstúpiť k nim do noviciátu. Počas svojich ciest sa dostal aj do Ovčia.

Mladého Jozefa oslovilo pozvanie byť súčasťou spomínanej rehole. Ako jedenásťročný odišiel na štúdium do Francúzska.

Misionárska túžba

Neskôr už ako školský brat pôsobil na africkom kontinente. V Egypte sa zapájal do pedagogickej činnosti, stal sa riaditeľom veľkého ústavu školských bratov v Káhire. V jeho srdci sa však postupne prebúdzalo povolanie do saleziánskej rehole, keďže už dlho nosil v sebe túžbu byť kňazom misionárom, čo u školských bratov nebolo povolené.

Noviciát i časť prípravy na kňazstvo absolvoval u saleziánov v Libanone. Neskôr ukončil teologické štúdium v Jeruzaleme. Najvýznamnejším dňom bol pre neho 29. jún 1968, keď z rúk biskupa Pavla Hnilicu v Ríme prijal kňazskú vysviacku.

Keďže v tom čase prebiehali v Československu snahy o demokratizáciu pomerov, známe ako politický odmäk či pražská jar, mohol sa novokňaz po osobnom prijatí pápežom Pavlom VI. vrátiť do rodného kraja. V Ovčí odslúžil začiatkom júla 1968 prímichnú svätú omšu, na ktorú si aj po takmer 60 rokoch s vďakou a radosťou v srdci spomínajú ešte žijúci pamätníci.

Preplnené triedy

Po zastávke vo francúzskom Lyone, kde si doplnil štúdiá a získal licenciát z teológie, odišiel v roku 1970 do blízkovýchodného Libanonu. Tam sa venoval mládeži na pôde strednej školy sv. Jána Bosca.

V misijnom poslaní pokračoval v Kongu, od roku 1980 pôsobil v Gabone. Okrem práce na fare sa zameiaval predovšetkým na vyučovanie. „Škola má vyše osemsto žiakov. V pedagogickom zbere sú laici a okrem mňa tu učí aj jeden salezián náboženstvo,“ napísal vo svojich zápiskoch.

Pripomenul, že náboženstvo bolo v krajine povolené. „Ja vyučujem filozofiu, pričom často sú moje triedy

preplnené, takže naraz ma počúva aj päťdesiat študentov."

Dôležitým rozmerom jeho služby v Gabone bolo duchovné sprevádzanie mladých a dospelých v rámci niekoľkých kresťanských spoločenstiev. „Pri týchto schôdkach čítame Sväté písmo, rozjímame, diskutujeme a modlíme sa posvätný ruženec," zaznamenal si pred rokmi. Na nedostatok roboty sa sťažovať nemohol. „Práca mám ozaj dosť. Len aby ma sprevádzalo dobré zdravie."

Zameranie na vnútro

Zanietený misionár vždy kládol dôraz na vnútorný rozmer svojho pôsobenia. „Vo vnútri každého z nás je túžba priviesť ku kresťanskému životu duše týchto zverených ľudí. Hoci sa ich usilujeme dobre pripraviť na prijatie krstu a udržať vieru v kresťanských rodinách, predsa aj tu vládne ľahostajnosť."

S určitou dávkou smútku skonštatoval, že v čase jeho misijnej služby bolo v Gabone málo duchovných povolání. „V krajine sú štyri diecézy so 600 tisíc pokrstenými, no každý rok pribudnú len jeden či dvaja novokňazi."

Napriek tomu, že zažil zo strany miestnych ľudí občas aj nevďak či ľahostajnosť, celkovo v nich videl dobro a láskavosť. V závere svojich misijných zápiskov zhrnul: „Je dôležité sa ozbrojiť veľkou láskou a trpezlivosťou a pracovať nezištne na tomto neoranom poli."

Návrat do vlasti

V roku 1985 sa Jozef Kočík stal riaditeľom takzvaného malého slovenského seminára pri Ústave sv. Cyrila a Metoda v Ríme.

V roku 1991 sa opäť vrátil do Konga, kde prednášal filozofiu vo formačnom rehoľnom dome v Lubumbashi. Nepriaznivý zdravotný stav mu však nedovolil pokračovať a definitívne sa vrátil do vlasti. Zapájal sa do vyučovania na teologickom inštitúte v Košiciach a Žiline.

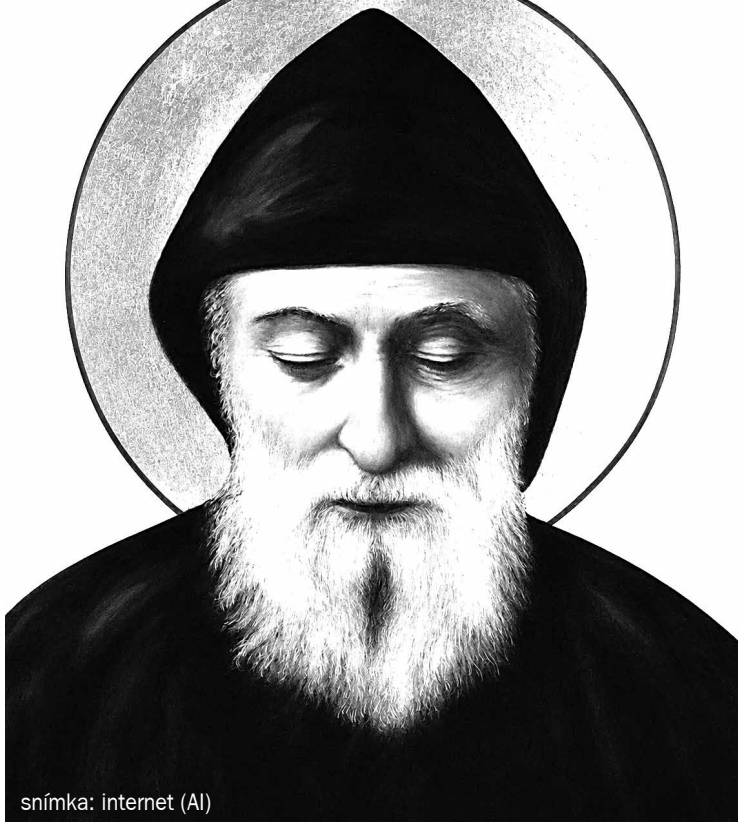
Zomrel pri autonehode 9. októbra 2000, mal vtedy 75 rokov. Pochovaný je v Košiciach.

Prevzaté z KN; snímky: archív obce Ovčie, rodina Galdunová, Víťaz a archív Spektrum

Rodina Galdunová s dňom Kočíkom pri krži na Košienke; snímka rodinný archív Galdunov

Svätý Šarbela Machlúf

snímka: internet (AI)

Modlitba za potrebné milosti na príhovor svätého Šarbela

Nekonečný svätý Bože, ty sa obdivuhodne prejavuješ vo svojich svätých. Povolal si svätého Šarbela, reholníka a pustovníka, aby žil a umieral pre Ježiša Krista. Dal si mu silu odpútať sa od sveta, aby nad ním zvíťazil čnostným životom reholníka a pustovníka.

Prosíme ťa o milosť, aby sme ťa podľa príkladu svätého Šarbela milovali a slúžili ti ako on. Všemohúci Bože, ty si na príhovor svätého Šarbela prejavil svoju moc mnohými zázrakmi. Na jeho orodovanie nám udeľ milosti, o ktoré ťa prosíme (tu v tichosti povedz, o aké milosti prosíš). Amen.

Otče náš... Zdravas Mária...
Sláva Otcu...

Pomazanie olejom sv. Šarbela; snímka: M. Magda

Pútnické miesto Mariastein vo Švajčiarsku Sviatosť birmovania

Dňa 10. mája 2026 prežil náš syn Dárius výnimočný a požehnaný deň - sviatosť birmovania v pútnickom mieste Mariastein vo Švajčiarsku. Táto slávnosť bola pre našu rodinu veľkým duchovným zážitkom a zároveň krásnym stretnutím Slovákov žijúcich v zahraničí.

Na slovenskú misiu v Basel prišli vyslúžiť sviatosť birmovania biskup Marek Forgáč a rektor Štefan Novotný. Slávnosť prebiehala v radostnej a slávnostnej atmosfére. Dárius prijal dar Ducha Svätého s vierou, pokorou a veľkou radosťou.

Ďakujeme Bohu za tento vzácny deň, za zdravie, rodinu, priateľov a všetkých, ktorí sa podieľali na príprave birmovancov. Osobitné poďakovanie patrí biskupovi Marekovi Forgáčovi a rektorovi Štefanovi Novotnému za ich návštevu, povzbudivé slová a duchovné vedenie našej slovenskej komunity vo Švajčiarsku.

Veľká vďaka patrí aj birmovnej mame Pashkja Nrejaj. Od prvého momentu, keď sme prišli do Švajčiarska, máme s jej rodinou krásny vzťah. Spolu sme už prežili veľa radostných chvíľ, ale aj smútku a vždy sme si boli navzájom oporou. O to viac si vážime, že práve ona stála pri Dáriusovi v tento významný deň jeho života.

Po birmovke sme mali krásne spoločné posedenie s našou novou rodinou, ktorú sme si vybudovali tu vo Švajčiarsku. Veľmi si vážime, že nás svojou prítomnosťou poctili aj biskup Forgáč a rektor Novotný. Veľkú radosť nám urobili aj starí rodičia, ktorí prišli na túto slávnosť zo Slovenska.

Na tento krásny deň budeme dlho spomínať s vďačnosťou a prosíme Ducha Svätého, aby Dáriusa viedol na jeho životnej ceste, chránil ho a posilňoval vo viere. S úctou a vďakou

rodina Magdová

snímka: rodinný archív Magdovcov

Rok spolu s Levom XIV.

Pápež a Európa: Mier, kresťanský záväzok, vízia do budúcnosti

Pri príležitosti prvého výročia zvolenia pápeža Leva XIV. predsedníctvo CCEE blahoželá Svätému Otcovi v mene všetkých európskych biskupov a uisťuje ho o ich neustálych modlitbách k Pánovi za neho a jeho apoštolskú službu. CCEE tiež ďakuje pápežovi za jeho učenie a za osobitnú pozornosť, ktorú venoval cirkvám v Európe.

Keď Lev XIV. 8. mája 2025 prvýkrát požehnal Boží ľud z centrálnej lodžie Baziliky sv. Petra, ustanovil pontifikát, ktorého hlavné zásady sú určite výzvou pre európsky kontinent, pokiaľ ide o jeho hodnoty a budovanie spoločného domova.

Od samého začiatku svojho pontifikátu hovoril Lev XIV. o „neozbrojenom a odzbrojujúcom mieri“, čo je kľúčová otázka na európskom kontinente, ktorý sa posledných päť rokov potýka s vojnou na Ukrajine, ako aj s dôsledkami blízkych konfliktov na Blízkom východe a v poslednom čase aj v Perzskom zálive.

Ako prefekt Dikastéria pre biskupov sa vtedajší kardinál Robert Francis Prevost zúčastnil viacerých zasadnutí Rady európskych biskupských konferencií a je oboznámený s hlavnými výzvami, ktorým čelí európsky kontinent. V tomto prvom roku svojho pontifikátu pápež Lev XIV. nepovažoval Európu za jednoduchý inštitucionálny konštrukt; skôr ju opísal ako historický subjekt s globálnou zodpovednosťou, spoločenstvo národov povolanych znovu objaviť zmysel svojho povolania k mieru, brániť ľudskú dôstojnosť a podporovať dialóg.

Vo svojom prejave k členom Eu-

rópskej ľudovej strany 25. apríla Lev XIV. zdôraznil, že „európsky projekt, ktorý vzišiel z popola druhej svetovej vojny, sa určite zrodil z praktickej potreby zabrániť tomu, aby sa takýto konflikt niekedy zopakoval. Je však rovnako presiaknutý ideálnou víziou, a to túžbou podporovať spoluprácu, ktorá by prekonal stáročia rozdelenia a umožnila národom kontinentu znovu objaviť ľudské, kultúrne a náboženské dedičstvo, ktoré zdieľajú. Otcovia zakladatelia boli inšpirovaní svojou osobnou vierou a kresťanské princípy považovali za spoločný a zjednocujúci prvok, ktorý by mohol pomôcť ukončiť ducha pomsty a konfliktu, ktorý viedol k druhej svetovej vojne.“

Sme si vedomí výzvy žiť svoju vieru naplno, počnúc predovšetkým ústredným postavením Krista. Toto zdôraznil Lev XIV. vo svojej úplne prvej homílii ako pápež počas omše pro Ecclesia v Sixtínskej kaplnke 9. mája 2025: „Ustúpte, aby Kristus zostal.“

V každej výzve, v každom prejave a v každej homílii, ktorú pápež Lev predniesol počas tohto prvého roku svojho pontifikátu, sme videli ústredné postavenie Krista. Nasledovali sme ho do Niceje, kde si pripomenul 1700. výročie Prvého ekumenického koncilu, a sprevádzali sme ho v modlitbe v Libanone, „posolstve pre krajinu“, z ktorého musí vzišť nová výzva k mieru. So záujmom sme však sledovali aj cestu pápeža Leva XIV. do Afriky, vedomí si toho, že jeho výzva na odstránenie prekážok integrálneho ľudského rozvoja je v prvom rade výzvou pre európsky kontinent, ktorý

dnes čelí novej vlne sekularizácie a potrebe reagovať kresťanským realizmom na vzostup nových populistických hnutí.

Musíme to robiť tak, že žijeme „zdravý sekularizmus“, ako to sám Lev XIV. zdôraznil 29. septembra 2025 členom Pracovnej skupiny pre medzikultúrny a medzináboženský dialóg Európskeho parlamentu. Zdravý sekularizmus znamená jasne rozlišovať medzi náboženstvom a politikou, čím sa uznáva verejný význam náboženského rozmeru a jeho príspevok k osobnému rozvoju a sociálnemu spolunažívaniu.

10. decembra 2025 pápež Lev XIV. poznamenal členom parlamentnej skupiny Európski konzervatívci a reformisti, že „európsku identitu možno chápať a presadzovať iba vo vzťahu k jej židovsko-kresťanským koreňom“, pričom uznal historickú a kultúrnu realitu, ktorá mala hlboký vplyv na európsku civilizáciu – od katedrál po umenie, od hudby po univerzity a na rozvoj vedy.

18. marca 2026 počas stretnutia s účastníkmi konferencie „Kto je dnes mojím bližným?“, ktorú organizovali CCEE, CEI (Talianska biskupská konferencia) a WHO, Lev XIV. jasne zdôraznil nerovnosti v Európe – chudobu, osamelosť, izoláciu, ťažkosti s prístupom k starostlivosti, ako aj krízu duševného zdravia – a zdôraznil, že zdravie je univerzálne právo.

Podľa pápežovho názoru Európa zostane verná sama sebe len vtedy, ak bude schopná brániť najzraniteľnejších medzi nami a zároveň odmietne akceptovať, že sociálne rozdiely sa považujú za normu.

Umelá inteligencia ako Babylonská veža?

Prvá encyklika pápeža Leva XIV. kladie zásadné otázky a ponúka odpovede

„Bohom stvorené vznešené človečenstvo dnes stojí pred rozhodujúcou voľbou: Buď postaví novú Babylonskú vežu, alebo vybuduje mesto, v ktorom budú Boh a ľudstvo prebývať spoločne.“

Prvá veta prvej encykliky Leva XIV. Magnifica humanitas o ochrane ľudskej osoby v dobe umelej inteligencie, zhrňa hlbšie dôvody aj zámer tohto dokumentu, ktorý bol zverejnený v pondelok 25. mája a podpísaný 15. mája, na 135. výročie vydania encykliky Rerum novarum pápeža Leva XIII.

Súčasný pápež nadviazal na dedičstvo svojho predchodcu tým, že aj on predkladá sociálnu encykliku, ktorá sa venuje jednej z kľúčových výziev dnešnej doby:

umelej inteligencii.

Magnifica humanitas je rozdelená do piatich kapitol a vychádza zo základnej myšlienky, že technológia nie je ani „nepriateľskou silou voči človeku“ (4), ani „zlom“ (9). Napriek tomu „nie je neutrálna, pretože nadobúda črty tých, ktorí ju navrhujú, financujú, regulujú a používajú“.

Na tomto základe pápež stavia svoju výzvu „budovať dobro“ a „zostať ľuďmi“ tým, že budeme nasledovať logiku odvážnej spoločnej zodpovednosti a spoločenstva.

Nejde pritom iba o morálne usmernenia k technológiám, ale o hlbokú syntézu teológie, filozofie, sociálnej náuky Cirkvi a civilizačnej diagnózy dneška. Nadväzujú na tradíciu sociálnych en-

cyklík svojich predchodcov, otvára pápež Lev XIV. úplne novú kapitolu: otázku človeka v digitálnej civilizácii.

Samotný názov „**Magnifica humanitas**“ – „**Vznešené človečenstvo**“ alebo „**Velkolepé ľudstvo**“ – naznačuje základnú líniu textu. Pápež nechce začínať technológiou, ale človekom. Neanalyzuje umelú inteligenciu iba ako nástroj, ale skúma, aký obraz človeka sa za ňou skrýva. Práve v tomto bode encyklika prekračuje bežné etické debaty o regulácii algoritmov a vstupuje do priestoru fundamentálnej antropológie.

Nový Babylon digitálneho veku

Ústredným symbolom dokumentu je obraz Babylonskej veže. Pápež píše, že ľudstvo dnes stojí pred voľbou: buď postaví nový

Výstavba Babylonskej veže; snímok: internet

Podpísanie Encykliky Magnifica humanitas pápežom Levom XIV.; snímka: internet

digitálny Babylon, alebo bude budovať mesto, v ktorom Boh a človek prebývajú spolu. Tento motív sa v encyklike opakuje ako hlavná interpretačná os celej modernej technologickej epochy.

Babylon tu nie je len symbolom technického pokroku, ale označuje civilizáciu, ktorá chce dosiahnuť spásu vlastnou mocou, bez transcencie, bez pokory a bez vedomia vlastných hraníc.

V tomto bode sa encyklika vedome opiera o augustiniánsku tradíciu. Práve svätý Augustín vo svojom diele O Božom štáte rozlišoval medzi Božím a pozemským štátom uzavretým do seba samého.

Pápež Lev XIV. interpretuje dnešný technokratický svet práve cez túto optiku. Digitálny Ba-

bylon vzniká tam, kde sa človek pokúša nahradiť múdrosť výkonom, vzťah efektivitou a pravdu kontrolou dát.

Heidegger, algoritmy a strata človeka

Encyklika pritom veľmi silno rezonuje aj s filozofiou Martina Heideggera. Citát z jeho diela *Gelassenheit* (Ponechanosť) nie je náhodný. Heidegger varoval pred civilizáciou, v ktorej sa všetko stáva iba „Bestand“ – zásobou, objektom manipulácie a výpočtu. Pápež túto diagnózu prenáša na digitálnu epochu: nebezpečenstvo umelej inteligencie nespočíva iba v tom, že môže byť zneužitá, ale že postupne pretvára samotný spôsob, akým chápeme človeka.

Práve tu sa rodí jedna z najhlb-

ších tiež encykliky: technológia nie je neutrálna. Nesie v sebe obraz sveta svojich tvorcov. Ak sa spoločnosť začne pozeráť na človeka predovšetkým ako na dátový profil, výkonnosťnú jednotku alebo biologický systém optimalizácie, potom sa táto logika prirodzene premietne aj do umelej inteligencie. Pápež preto odmieta redukciu človeka na produktivitu, kognitívny výkon či „optimalizovateľný projekt“.

Transhumanizmus: Spása bez Boha

Tento motív je výrazne rozvinutý v kritike transhumanizmu. Encyklika upozorňuje na pokušenie chápať ľudskú konečnosť ako chybu, ktorú treba technologicky odstrániť. Podľa Leva XIV. však zraniteľnosť, telesnosť a smrteľ-

nosť nie sú omyly stvorenia, ale kresťan, v ktorom sa človek učí láske, solidarite a otvorenosti voči Bohu. Tu je veľmi zreteľná kontinuita s klasickou kresťanskou metafyzikou: milosť neruší prirodzenosť, ale ju povznáša. Skutočné „prekročenie človeka“ sa teda nedeje cestou technickej optimalizácie, ale svätosti.

Treba zdôrazniť, že encyklika nevystupuje proti vede ani proti technologickému rozvoju. Lev XIV. výslovne odmieta jednoduché rozdelenie na „optimistov“ a „katastrofistov“. Technológia môže liečiť, vzdelávať, prepájať a pomáhať chudobným. Problém vzniká vtedy, keď sa technokratická logika stane jediným kritériom pravdy a dobra. V tom sa dokument veľmi približuje kritike „technokratickej paradigmy“ z *Laudato si'*.

Digitálne impériá a nový kolo- **niaľizmus**

Sociálna dimenzia encykliky je mimoriadne silná. Pápež upozorňuje na vznik nových digitálnych monopolov a „kognitívneho kolo-nializmu“. Dáta sa stávajú novou formou moci. Nadnárodné technologické korporácie disponujú obrovským vplyvom bez demokratickej kontroly. Encyklika hovorí o novej asymetrii poznania, ekonomiky a politickej moci, ktorá môže viesť k vylúčeniu celých skupín obyvateľstva.

V tomto bode je významné aj prepojenie s pracovnou otázkou. Tak ako Lev XIII. reagoval na priemyselnú revolúciu 19. storočia, Lev XIV. reaguje na revolúciu digitálnu. Upozorňuje, že masívna automatizácia môže pripraviť milióny ľudí o prácu a dôstojnosť. Christopher Olah z firmy Anthro-

pic počas prezentácie encykliky priznal, že AI laboratória fungujú pod silným tlakom trhu, geopolitiky a ambícií. Práve preto podľa neho svet potrebuje morálny hlas zvonka – a tým môže byť Cirkev.

Pápež zároveň upozorňuje, že umelá inteligencia môže ešte viac prehĺbiť rozdiel medzi bohatými a chudobnými krajinami. Kto vlastní dáta, výpočtový výkon a algoritmy, môže v budúcnosti kontrolovať ekonomiku, informácie aj kultúru. Ide teda o zápas o samotnú podobu civilizácie.

„Odzbrojte umelú inteligenciu!“

Encyklika zároveň veľmi ostro varuje pred militarizáciou umelej inteligencie. Pápež hovorí o potrebe „odzbrojiť AI“ a oslobodiť ju od logiky dominancie, vylúčenia a smrti. Mimoriadne kriticky sa stavia k autonómnym zbraňovým systémom, ktoré môžu rozhodovať o živote a smrti bez priamej ľudskej kontroly. V tejto súvislosti Lev XIV. dokonca spochybňuje tradičnú teóriu „spravodlivej vojny“ a tvrdí, že dnešné technológie robia vojnu ešte nebezpečnejšou a menej kontrolovateľnou.

Pápež prirovnal umelú inteligenciu k jadrovej energii. Sama osebe nemusí byť zlá, ale ak sa vymkne etickej kontrole, môže mať katastrofálne dôsledky. Zvlášť nebezpečné sú algoritmy schopné diskriminovať ľudí pri rozhodovaní o zdravotnej starostlivosti, práci či bezpečnosti.

Človek nie je algoritmus

Veľmi silný je aj duchovný rozmer dokumentu. Encyklika pripomína, že budúcnosť človeka nemožno vypočítať algoritmom. Umelá inteligencia pracuje s pravdepodobnosťami odvodenými z minulosti, no človek zostáva

schopný pokánia, odpustenia, obrátenia a nového začiatku. Svedomie je priestor slobody, ktorý nemožno redukovať na binárny kód.

V tejto perspektíve pápež rehabilituje samotný pojem ľudskosti. V čase, keď mnohí hovoria o „posthumánnej budúcnosti“, Lev XIV. vyzýva zostať „hlboko ľudskými“. Človek nie je zastaraný biologický stroj, ktorý treba prekonať, ale bytosť povolaná k láske, vzťahu a transcendencii.

Záverečné kapitoly encykliky vrcholia mariánskym motívom Magnificatu. Mária je predstavená ako protiklad Babylona. Kým Babylon stavia na sebazbožštení človeka, Magnificat je piesňou pokory, prijatia Boha a solidarity s malými. Pápež tým ukazuje, že skutočná civilizácia budúcnosti nebude postavená na technickej všemohúcnosti, ale na kultúre vzťahu, služby a milosti.

Dokument, ktorý presahuje Cir- **kev**

Súhrnne možno povedať, že encyklika Magnifica humanitas je ponukou kresťanskej orientácie v digitálnom veku. Spája augustiniánsku teológiu dejín, heideggerovskú kritiku techniky, sociálnu náuku Cirkvi i súčasné etické otázky umelej inteligencie do jednotnej vízie človeka. Dokument neponúka technické riešenia, ale duchovnú orientáciu: technológia musí zostať služobníkom človeka, nie jeho pánom.

Pápež Lev XIV. pritom nehovorí iba k veriacim. Jeho encyklika je výzvou celej civilizácii, ktorá stojí na hranici epochálnej zmeny. Otázka už totiž neznie iba, „čo dokáže umelá inteligencia“, ale „kým sa stane človek, ktorý ju vytvára“.

Nový kňaz - novokňaz

„Malý chlapec, plný rozmanitých nápadov, ako sa hrať, netrpezlivo čakal, kedy sa otec vráti z práce domov. Otec mal však dlhý deň a doma zúfalo túžil aspoň po chvíľke oddychu. Chlapča znova a znova drvalo otca za nohu a jednostaj navrhovalo nejakú spoločnú zábavu. Napokon totálne rozmrzený otec vytrhol z časopisu obrázok sveta a rozrhal ho na márne kúsky. „Tu máš!“ povedal a podal chlapčkovi zdrapy spolu s lepiacou páskou. „Poskladaj ten svet dokopy!“ Och... konečne chvíľa pokoja! No o niekoľko minút ho vyrušil znova. Stál pred ním a v rukách držal dokrkvaný, ale celý obrázok sveta. „Syn môj, to je neuveriteľné! Ako si to dokázal?“ „Bolo to ľahké“, odvetil chlapec. „Vieš, na druhej strane bol obrázok človeka a len čo som poskladal toho človeka, mal som aj obrázok sveta.“

Sú chvíle, kedy sa podobáme otcovi z príbehu, ktorý chce mať trochu pokoja od svojho syna, aby si mohol robiť svoje ... „Potrháme“ komplikovaný obrázok „vytrhnutý“ z náhodného časopisu, čo máme po ruke.

V týchto dňoch, a nielen v týchto, si kladieme otázku, či už nie je dosť tých ťažkých, komplikovaných situácií vo svete s príchuťou silného sebeckta, podmanenia si sveta a iných záležitostí. ALE aj v takomto čase „rozbitého sveta“, BOH, darca dobrých darov, posielal nových mužov plných viery, zápalu a Ducha sv., aby tento „rozbitý svet“ skladali silou Božieho slova a sviatostí. A tak obrazne, ale aj skutočne, z druhej strany tohto rozbitého sveta skladajme k sebe fotografie, „tablá“ novokňazov, aby svet sa nadýchol nového závanu a kráčal DOMOV. Vitajte, chlapci, v službe! A ty, Mária, kráľovná kňazov – ich stráž, ochraňuj, vychovávaj ...

v spomienke na svoj začiatok spred 24 rokov kňaz mr herm

15. júna 2014 - primície novokňaza Tomáša Tuptu; snímka: M. M...

Ahoj, deti!

stránku pripravila: Viktória Uličná

S príchodom júna sa dni predlžujú a v školských laviciach už odpočítavame dni do prázdnin. V Cirkvi je tento mesiac zasvätený Najsvätejšiemu Srdcu Ježišovmu.

Pozrime sa na dôležité dni, ktoré nás v júni čakajú:

1. jún - Medzinárodný deň detí: Tento deň nám pripomína, že mladosť je dar. Pre Boha je každý z nás vzácny a jedinečný, bez ohľadu na vek či známky na vysvedčení.

4. jún - Najsvätejšieho Kristovho Tela a Krvi: Tento sviatok nás pozýva upriamiť zrak na najväčší zázrak našej viery – na Eucharistiu. Kúsok bielej hostie, ktorú prijímame pri svätom prijímaní, nie je len symbol. Je to živý Ježiš, ktorý sa stáva naším duchovným pokrmom, aby nám dával silu, radosť a odvahu do každého dňa.

12. jún - Najsvätejšieho Srdca Ježišovho: Sviatok nám pripomína nekonečnú a milosrdnú Ježišovu lásku. Jeho Srdce je bezpečným prístavom, kde si môžeme kedykoľvek oddýchnuť.

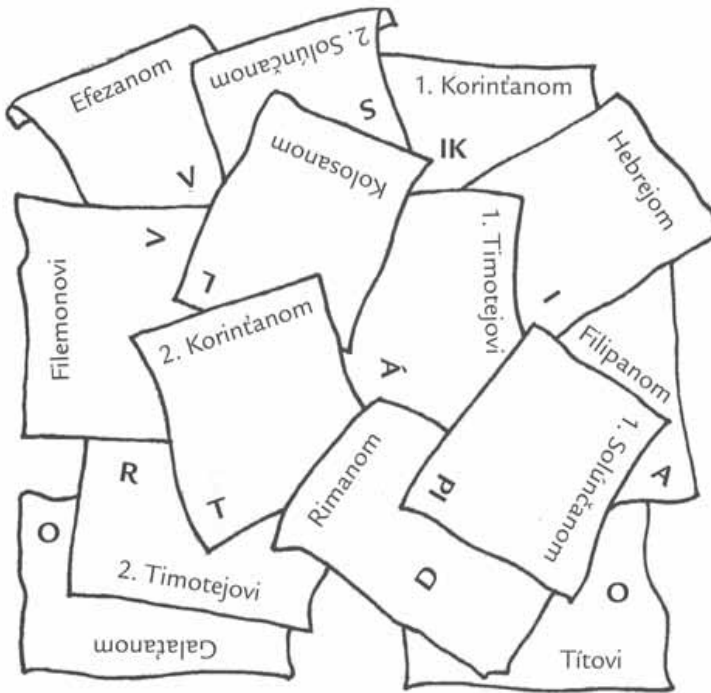
24. jún - Narodenie svätého Jána Krstiteľa: Ján s odvahou pripravoval ľudí na príchod Ježiša. Je pre nás inšpiráciou, ako svojím správaním svedčiť o viere medzi rovesníkmi.

29. jún - Svätí Peter a Pavol: Sviatok dvoch pilierov Cirkvi. Mali odlišné povahy, no spojila ich vernosť Kristovi. Sú dôkazom, že Boh si dokáže použiť talenty každého z nás.

Malé predsavzatie: Skús sa občas počas dňa stíšiť a v duchu sa pomodliť: „Ježišu, tiché a pokorné Srdce, pretvor moje srdce podľa svojho Srdca.“

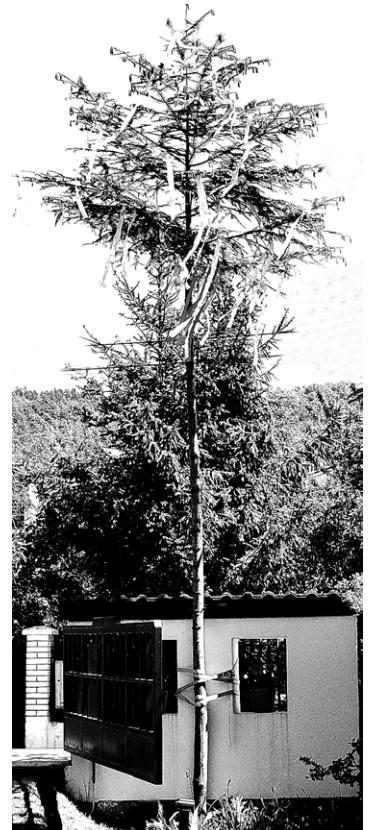
Na konci mesiaca nás čaká odovzdávanie vysvedčení. Poďakujme v modlitbe za celý školský rok, za priateľov, učiteľov i nadobudnuté vedomosti. Pred nami sú prázdniny – čas oddychu, v ktorom by sme však nemali zabúdať na Boha, ktorý si dovolenku nikdy neberie.

Úloha: Z korešpondencie sv. Pavla sa nám uchovalo niekoľko listov, ktoré podávajú svedectvo o jeho živote a o živote prvých kresťanských obcí. Z 21 listov Nového zákona pochádza 14 listov z pera sv. Pavla alebo jeho žiakov. Ak zoradiš listy na obrázku tak, ako nasledujú po sebe v Novom zákone, z písmen na listoch získaš tajničku.

TAJNIČKA: Ako písal apoštol Pavol väčšinu svojich listov?

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----

Kecharitomene

40. Prvý krok: Odovzdať sa Panne Márii

Treba sa odovzdať Panne Márii najmä vtedy, keď máš niečo urobiť. Najprv sa zriekni sám seba, aby si neprekážal v jej diele.

Povedz jej: „Mária, zriekam sa sám seba a celý sa ti odovzdávam.“ Zrieknutie sa seba samého je potrebné. Inak to odovzdanie bude len ilúzia a v skutočnosti budeš robiť, čo chceš ty a nie to, po čom túži ona.

Povedz: „Mária, teraz nechcem robiť to, čo ja považujem za správne. Nechcem podľahnúť svojmu sklonu k náhlivosti, lebo viem, že často by som ti mohol prekážať. Keby som konal len sám, rýchlo by som sa preťažil. Bol by som uponáhľaný, unavený a plodov by nebolo veľa.“

Potom povedz: „Mária, odovzdávam ti svoj rozum, aby si ho osvietila.“ Uvidíš, že po tomto pozvaní ti neraz prídu na um múdre myšlienky a slová, ktoré by si sám od seba nikdy nevymyslel.

„Mária, odovzdávam ti svoju vôľu.“ Presvedčíš sa, že dokážeš chcieť také veci, ktoré by si predtým nechcel robiť, napríklad požiadať o odpustenie, odpustiť, atď.

Príchod Fatimskej Panny Márie; snímka: M. M.

Keď sa budeš modliť: „Mária, odovzdávam ti svoje srdce“, naplní ňa láskou voči tým, ktorí sú ti nesympatickí a bočíš od nich. Zrazu zistíš, že rád robíš úlohy, ktorým si sa predtým vyhýbal.

„Mária, odovzdávam ti svoje telo a všetko, čo mám“. A ona ňa premení tak, že už len tvoj pohľad prebudí bližšieho k dobru. Odovzdaj sa nielen vtedy, keď začínaš modlitbu, ale veľakrát počas dňa, pri tých najobyčajnejších činnostiach, akými sú upratovanie domu, pranie, vzdelávanie, akákoľvek práca. Môžeš to urobiť krátkou strelnou modlitbou a tiež duchovným pohľadom na Máriu: „Mária, tebe to odovzdávam. Mária, veď ma. Vezmi ma do svojho náručia.“

Odovzdávajú sa aj vtedy, keď robíš to, v čom si dobrý. Nemysli si, že vtedy nepotrebuješ jej pomoc a vedenie. Uvidíš, ako ňa vyvedie zo zavedených šablón a rutiny, ako ňa naučí oveľa lepšie robiť to, o čom si bol doteraz presvedčený, že to robíš najlepšie. Mária ti ušetrí námahu a čas. Budeš lepšie pracovať, účinnejšie sa modliť a ochotnejšie dávať ľuďom dobro a prejavovať službu a pomoc.

Odovzdaj Márii svoj čas, zdravie schopnosti i svoj život. Daj jej svoj rozum, keď spoznáš, že sa máš učiť a ústa, keď máš hovoriť. Oči, aby sa Mária mohla cez teba pozeráť a ruky, aby mohla cez teba pracovať. Rob to takto po celý deň a zachovaj si pokoj, aj keby sa ti zdalo, že ňa vedie zle. Ona vie, čo je pre teba najlepšie!

Takto sa vďaka jej pomoci odovzdáš Duchu Svätému. Starostlivo o tom popremýšľaj a pros Pannu Máriu, aby ti to sama vysvetlila. Amen.

ÚVODNÉ MOTTO:

Múdri ľudia vedia, že pravá láska dokáže čakať. Najlepšia a najkrajšia Božia cesta je nechať si sex až do manželstva. Je potrebné pomáhať mladým, aby žili v čistote, pokiaľ prijmú naše rady. Ale verím, že modlitbou za nich nič nepokazíme.

Čo je pre nás mladých dobré a čo zlé?

Hneď na začiatku treba povedať, že Boh dal človeku **DESATORO ako cestu k slobode. BOH vryl svoj zákon do srdca každého človeka.** Toto Desatoro nám jasne hovorí, čo je pre nás dobré a čo zlé. Svätý Tomáš Akvinský vysvetľuje, že ide o „**prirodzený zákon**“, ktorý je „svetlom rozumu, ktoré do nás vložil Boh. Vďaka nemu vieme, čo máme robiť a čomu sa máme vyhýbať. Boh nám dal toto svetlo a tento zákon pri stvorení sveta“.

„Prirodzený zákon je vyjadrený v **Desatore prikázaní**, ktoré nám ukazujú cestu do neba a preto Ježiš nám hovorí: **“Ak chceš vojsť do života, zachovávaj prikázania”** (Mt 19, 17). Naša viera a láska k Bohu by sa mali prejavovať v našej vernosti prikázaniam: „Ak budete zachovávať moje prikázania, ostaneť v mojej láske ako ja zachovávam prikázania svojho Otca a ostávam v jeho láske“ (Jn 15, 10).

„**Toto rob a budeš žiť.**“ Najväčším dobrom pre človeka je viera v existenciu Boha, od ktorého všetko pochádza a ktorý nás miluje ne-sebeckou láskou. Prijatie Jeho lásky, poslušnosť Jeho prikázaniam a pokorné spoločenstvo s Ním je zárukou večného života. Ježiš nám hovorí, že večný život dosiahneme len vtedy, ak budeme zachovávať Jeho prikázania: „Toto rob a budeš žiť“ (Lk 10, 28).

„Existuje úzka súvislosť,“ napísal svätý Ján Pavol II., „medzi večným životom a poslušnosťou voči

Božím prikázaniam: Božie prikázania totiž vyznačujú človeku cestu života, ku ktorému vedú. Ústami samého Ježiša, nového Mojžiša, sa ľuďom znova ponúkajú prikázania Desatora; sám ich dôkladne potvrdzuje a predkladá nám ich ako cestu a podmienku spásy“ (Veritas splendor 12).

Vedomé a úmyselné ignorovanie prikázaní, neochota obrátiť sa a odmietanie Božieho milosrdenstva vedú k strate spásy, k večnému peklu. Dnes sme svedkami toho, ako sily zla, pôsobiace v dejinách, bojujú proti učeniu Katolíckej cirkvi a nenávisťou demoralizujú ľudí propagovaním antikoncepcie, pornografie, masturbácie, predmanžeského sexu, homosexuality, umelého oplodnenia a iného deviantného správania. Útok na manželstvo a rodinu, na sféru ľudskej sexuality je dielom satana, ktorý vedie ľudí k absolútnemu sebecktvu, to znamená do pekla.

Vedome a dobrovoľne spáchané hriechy nečistoty prehlbujú sebecktvu, zabíjajú lásku a tam, kde nie je láska, začína peklo. Preto nás Pán Boh varuje: „Nemýľte sa: ani smilníci, ani modloslužobníci, ani cudzoložníci, ani chlípničníci, ani súložníci mužov, ani zloději, ani utŕhači, ani lupiči nebudú dedičmi Božieho kráľovstva“ (1 Kor 6, 9-10).

„**Vy ste povolani pre slobodu, bratia**“ (Gal 5, 13), napísal Pavol a dodáva: „Len nedávajte slobodu za príležitosť telu, ale navzájom si

rubriku pripravuje
MUDr. Blažej Vaščák

slúžte v láske.“ Človek, ktorý zostáva v otroctve hriechu, to znamená, ktorý žije „podľa tela“, považuje Božie prikázania za bremeno, ktoré obmedzuje jeho slobodu. Na druhej strane, človek, ktorý „kráča podľa Ducha“, to znamená v súlade s Desatorom, vníma Boží zákon ako zákon slobody a lásky k Bohu a bližnému. Účelom Božích prikázaní je starať sa o človeka a jeho dobro. Ako učil svätý Ján Pavol II., vyjadrujú bezpodmienečnú nevyhnutnosť chrániť ľudský život, manželský zväzok, súkromné vlastníctvo čestnosť a dobrú povest.

Prikázania Desatora sú teda základnou podmienkou lásky k bližnému a zároveň jej skúškou. Sú prvým a nevyhnutným krokom na ceste k slobode. Nakolko slúžime Bohu, natoľko sme slobodní; akou mierou slúžime hriechu, takou mierou sme otroci.

Zákerná lož. Satanova stratégia spočíva v neustálom spochybňovaní Desatora, morálnych princípov, učenia Katolíckej cirkvi, teda toho, čo Boh hovorí o hriechu. **V opise prvotného hriechu je symbolom pri-**

kázaní Boží zákaz jest ovocie zo „stromu poznania dobra a zla“ (porov. Gn 2, 9). Boh zakazuje robiť zlo, pretože miluje človeka a chce ho chrániť pred najväčším nešťastím, ktorým je duchovná smrť a strašné otroctvo satana: „lebo keď budeš z neho jest, zomrieš“ (Gn 2, 17). Boh nám dal slobodu a požiadavky zákona vpísal do našich srdc, do našej rajskej záhrady. Vďaka tomu každý človek vo svojom svedomí vie, čo je dobré a čo zlé. Bez akéhokoľvek nátlaku sa môže rozhodnúť pre dobro a nasledovať cestu prikázaní, aby dosiahol úplne šťastie v nebi. Satan naopak presvedča ľudí, že dodržiavanie prikázaní nemá zmysel a uisťuje ich: „Nie, nezomriete. Ale Boh vie, že v deň, keď budete z neho jest, otvoria sa vám oči a budete ako Boh, budete poznať dobro a zlo“ (Gn 3, 4-5).

Satanovo zákerné pokúšanie maluje obraz nekonečného šťastia, ktoré sa naplní len vtedy, ak ľudia neposlúchnu Boha a budú konať v rozpore s Jeho prikázaniami. Mnohé médiá, ktoré slúžia zlým silám, podporujú pornografiu, manželskú neveru, homosexualitu, promiskuitu, predmanželský sex, antikoncepciu, potraty, masturbáciu a tak ďalej. To však nezabavuje človeka zodpovednosti, pretože jedinou skutočnou príčinou hriechu je naša slobodná vôľa.

Ak človek vedome a dobrovoľne spácha hriech, nič ho neochráni pred tragickými dôsledkami takéhoto rozhodnutia: „Lebo mzdu hriechu je smrť.“ Tie začiatky hriechu sú príjemné, ale koniec je vždy tragický. Každý smrteľný hriech tu na zemi prináša predzvesť pekla, lebo vedie k duchovnej skaze samotného hriešnika a ničí putá lásky, ktoré ho spájajú s Bohom a ostatnými ľuďmi. **Najväčším nešťastím nie je smrť tela, choroba..., ale vedomé a dobrovoľné páchanie hriechov nečistoty a zotrvávanie v nich bez obrátenia a spovede.**

snímky: Martin Magda

Trampoty v manželstve

201. Manželská čestnosť rozhoduje o šťastí manželov

Čo je čestnosť v bežnom ponímaní? V každej hre (napr. šach) sú stanovené pravidlá. Povinnosťou čestného hráča je dodržiavať ich. Čestnosť je plnenie stanovených pravidiel za predpokladu, že sú dobré, rozumné a morálne prijateľné. Práve vyžadovanie dobrovoľne prijatých zásad od seba samého je čestnosť.

Čestnosť však nemôže byť slepá a vyňatá z etickej reflexie. Ak sú pravidlá morálne zlé, nemožno ich akceptovať ani dodržiavať. Čo vyžaduje manželská čestnosť? Pravidlá, podľa ktorých môže pár uzavrieť sviatostné manželstvo v katolíckej cirkvi, sú jasne definované. Sú plne v súlade s prirodzeným zákonom vpísaným do svedomia každého človeka (vrátane neveriacich, hoci si to možno neuvedomujú) a preto je spravodlivé ich plne dodržiavať, teda uplatňovať ich v manželstve a rodinnom živote. V kostole pred vyslovením manželských sľubov nevesta a ženích pred Bohom a svedkami vyhlásia, že sa berú z vlastnej vôle a bez akéhokoľvek nátlaku. Keďže prišli do kostola bez nátlaku, znamená to, že zásady sviatostného manželstva sú pre nich plne prijateľné. To znamená, že sú plne a bezvýhradne viazaní manželskou vernosťou.

Tesne pred vzájomnými sľubmi nevesta a ženích, (ktorí si sami vysluhujú sviatosť manželstva), odpovedajú na tri otázky: Je toto vaše rozhodnutie slobodné a úprimné? Ste rozhodnutí žiť v úprimnej a vzájomnej láske a vzájomnej úcte po

celý život? Ste ochotní s láskou prijať detí ako Boží dar a vychovávať ich podľa Kristovho evanjelia a zákonov Jeho cirkvi? Je preto nečestné, teda porušením dobrovoľne prijatých zásad, odmietnuť učenie Cirkvi o manželstve a rodine, ktoré si človek dobrovoľne zvolil. Je nečestné hľadať riešenie problémov v rozvoze, keď nastanú ťažkosti a „zlé časy“. Je nečestné odmietnuť (aj v myslí) počaté dieťa alebo zanedbávať katolícku výchovu detí. V samotnom texte príslušného sľubu sa zväčša píše, že sa zväčša sľubujeme lásku, vernosť a manželskú čestnosť, ako aj to, že neopustíme svojho manželského partnera až do smrti. Slovo „ctiť si“ sa zameriava na uznanie dôstojnosti druhého človeka. Znamená: vážim si ťa ako vzácnu osobu. Budem k tebe vždy úprimný/-á, nebudem ťa zavádzať.

Manželská láska: Manželský sľub je vyhlásením starostlivosti o blaho svojho partnera až do smrti; starostlivosť bez akýchkoľvek podmienok. Sľub je naozaj bezpodmienečný a nezávislý od správania partnera. V pravej láske je blaho milovanej osoby dôležitejšie ako blaho milujúcej osoby. Pre katolíka je najvyšším dobrom spása, čo znamená, že manželský sľub je sľubom „viest“ svojho partnera do Božieho kráľovstva. A to vytrvalou podporou jeho rastu k svätosti a spoločným budovaním vzťahu lásky k Bohu a v rámci rodiny.

V ľudských vzťahoch je najdôležitejšia láska medzi manželmi, nasleduje láska medzi manželmi

a deťmi, potom medzi manželmi a rodičmi i svokrovcami a tak nakoniec medzi manželmi a ostatnými ľuďmi. Narušenie tejto hierarchie milostných vzťahov vedie k veľkým ťažkostiam, ktoré môžu viesť k rozpadu manželstva. Keď sú deti dôležitejšie ako manžel (alebo manželka), rýchlo si to uvedomia a už vo veku niekoľkých rokov sa môžu stať domácimi tyranmi. Veria, že majú nárok na všetko okamžite a zadarmo a vycucujú si to od svojich terorizovaných rodičov. To je pre deti veľmi škodlivé. Pre nezrelého a úplne nevedomého manžela (menej často manželku) sú rodičia dôležitejší ako manželka. Táto situácia znemožňuje vybudovať skutočné spoločenstvo s najdôležitejšou osobou na svete - sviatostným partnerom.

Nakoniec (a nie je to nezvyčajné) sa dôležitejšími ako manželský partner stávajú iní ľudia, často z náboženskej komunity alebo kruhov spojených s pozitívnymi aktivitami.

Všetky vyššie opísané situácie možno klasifikovať ako **manželskú nečestnosť**, pretože porušujú zásadu, že manželský partner je najdôležitejšou osobou na svete. Veď „muž opustí otca i matku a pripúta sa k svojej manželke a budú dvaja v jednom tele“ (Mt 19, 5).

Keďže **láska** je, ako učí Druhý vatikánsky koncil, „nesebeckým darom seba samého“, sľub lásky zväzuje človeka slúžiť svojmu partnerovi a rodine aj na úkor seba samého, svojho pohodlia, snov a plá-

nov a nakoniec aj za cenu vlastného života. Sľub lásky je záväzný na celý život a raz daný, nemožno ho odvolať. Možno ho len lepšie alebo horšie plniť.

Prosme za všetkých manželov, nech je plnený najlepším možným spôsobom.

snímky: Martin Magda

Ohlášky

• sobáš 27. júna vo Vítaze – **Tomáš Dzurov**, syn rodičov Petra a Jany rod. Ondašovej, narodený v Krompachoch, bývajúcí v Hrišovciach a **Jana Adamkovičová**, dcéra rodičov Jána a Marty rod. Ondriašovej, narodená v Prešove, bývajúca vo Vítaze

Stalo sa

- **16. 5. v sobotu po sv. omši bolo stretnutie členov modlitbovej skupiny sv. pátra Pia**
- 17. 5. v nedeľu bola po sv. omšiach zbierka na katolícke masmédiá
- **20. 5. v stredu bola v našej farnosti celodenná poklona Najsvätejšej Sviatosti oltárnej**
- 24. 5. na slávnosť Zoslania Ducha Svätého bola sv. omša o 10.30 v Doline; svätú omšu celebroid Štefan Machaj zo Spišskej Kapituly
- **31. 5. v nedeľu na slávnosť Najsvätejšej Trojice bolo vo filiálnej obci Ovčie v kostole sv. Barbory 1. sväté prijímanie detí; pri slávnostnej svätej omši o 10.30 po prvý raz prijalo Pána Ježiša v Eucharistii 5 detí**
- 7. 6. v nedeľu je vo farskom kostole sv. Jozefa, robotníka vo Vítaze 1. sväté prijímanie detí; pri slávnostnej svätej omši o 10.30 po prvý raz prijme 17 detí Pána Ježiša v Eucharistii

Stane sa

- 20. 6. v sobotu bude stretnutie modlitbovej skupiny sv. pátra Pia
- **20. 6. bude spoločná krstná náuka o 9.00 na fare v katechetickej miestnosti**
- 20. 6. bude o 11.00 sv. omša pri pastierskej kolibe pred Čarným
- **27. 6. v sobotu bude o 11.00 slávnostná sv. omša, pri ktorej prijme 41 mladých sviatost birmovania, ktoré udelí pomocný košický biskup Mons. Marek Forgáč**
- 28. 6. v nedeľu bude po sv. omšiach zbierka na Dobročinné diela Svätého Otca
- **30. 6. v utorok bude záver školského roka „Te Deum“, ktorý deti zo Základnej a Materskej školy ukončia dakovnou svätou omšou vo Vítaze o 8.00 a v Ovčí o 9.00 h.**
- 30. 6. v utorok bude v našej farnosti celodenná poklona Najsvätejšej Sviatosti oltárnej; vo Vítaze začne od 8.30 do 18.00, ukončená bude Eucharistickým požehnaním a sv. omšou; v Ovčí začne sv. omšou o 9.30 do 15.00 h.
- **4. 7. v sobotu ráno o 5:00 vo Vítaze bude požehnanie peších pútnikov na odpustovú slávnosť do Levoče**
- 5. 7. bude odpustová slávnosť Návštevy Panny Márie na Mariánskej hore v Levoči

Prehľad úmyslov sv. omší

		Vítaz		Ovčie	
8. 6.	Pondelok	18:00	† Alžbeta Adamkovičová (výročná)		
9. 6.	Utorok	18:00	† Lubomír Balucha		
10. 6.	Streda			18:00	† Ján a Apolónia Humeňanskí
11. 6.	Štvrtok	7:00	† Mária (č. 24)		
12. 6.	Naj. Srdca Ježišovo	18:00	50: Bohuznámej osoby a za jej rodinu	17:00	† Anton Srholec, kňaz
13. 6.	Sobota	7:00	75: Mária		
14. 6.	11. nedeľa cez rok - A	7:30	50: Patrik Novotný	9:00	za farnosť
		10:30	65: Mária Novotná a 45: manž. s Jánom		
15. 6.	Pondelok	18:00	30. manž.: Martina a Pavol Gondovci	7:00	† Juraj, Anna a Tomáš
16. 6.	Utorok	18:00	50: Jozef		
17. 6.	Streda			18:00	† Terézia Kollárová
18. 6.	Štvrtok	7:00	za ZBP Františky Čechovej		
19. 6.	Piatok	18:00	75: Pavol Jenča a za jeho rodinu	17:00	60: Emília
20. 6.	Sobota	7:00	† Štefan, Žofia, Štefan, Žofia a Ján		
21. 6.	12. nedeľa cez rok - A	7:30	50: Terézia Čechová	9:00	za farnosť
		10:30	† Ján Štofaňák		
22. 6.	Pondelok	18:00	za ZBP Márie		
23. 6.	Utorok	18:00	† František st. a František ml. Čechovci		
24. 6.	Streda	18:00	† Cyril, Alžbeta a Monika	18:00	za ZBP rodiny Stanislava a Márie Kollárovcov
25. 6.	Štvrtok	18:00	† Valentín, Mária, Imrich a Mária		
26. 6.	Piatok	18:00	vlastný úmysel	7:00	† Robert Král
27. 6.	Sobota	11:00	Sv. birmovania - za birmovancov		
		15:00	sobáš: T. Dzurov - J. Adamkovičová		
28. 6.	13. nedeľa cez rok - A	7:30	za ZBP rodiny Čechovej a Mihaľovej	9:00	45. manž.: Peter a Helena
		10:30	za farnosť		
29. 6.	Sv. Peter a Pavol	7:00	za farnosť	17:00	za ZBP Žofie Balogovej a jej rodiny
		18:00	† Ján a Margíta Jenčovci		
30. 6.	Utorok	18:00	† Ján, Marta a Ján Pendrákovci		
1. 7.	Streda			18:00	† Žofia a Ondrej Krescankovci
2. 7.	Štvrtok	18:00	† Žofia, Ladislav a Terézia		
3. 7.	Piatok	18:00	65: Pavol Biroš	17:00	† Anna Bačová
4. 7.	Sobota	7:00	za živých a mŕtvych členov RB		
5. 7.	Sv. Cyrila a Metoda	7:30	za farnosť	9:00	50: Cyril Kočík ml.
		10:30	za ZBP Julie, Terézie a Moniky		

1. mája 2026 - odpust sv. Jozefa, robotníka

Celebroval J. E. Mons. Pavol Šajgalík, biskup Ordinariátu ozbrojených síl a ozbrojených zborov SR

1. mája 2026 - odpustová slávnosť sv. Jozefa, robotníka